

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 10Co/30/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1716200210
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 05. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ayše Pružinec - Erenová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2019:1716200210.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ayše Pružinec Erenovej a členov senátu JUDr. Ľuboša Sádovského a JUDr. Romana Majerského v právnej veci žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., Hodžova ul. č. 11, Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanej: M. V., O.. XX. XX. XXXX, V. G. H.. Č.. X, F., o zaplatenie istiny 1. 894, 08 eur, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Pezinok zo dňa 29. januára 2019, č. k. 4C/9/2016 - 58, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Žalovanej **p r i z n á v a n á r o k** na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1.

Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal uložiť žalovanej povinnosť zaplatiť mu sumu 1. 875, 82 eur titulom nezaplatennej istiny, 99, 85 eur nezaplatených úrokov do predčasnej splatnosti úveru, úroky z omeškania 1, 86 eur z neuhradených splátok do predčasnej splatnosti úveru, úrok 12, 90 % ročne z nezaplatennej istiny 1. 894, 08 eur od 10. 02. 2014 do zaplatenia, úrok z omeškania 8 % ročne z nezaplatennej istiny 1. 894, 08 eur a nezaplatených úrokov 99, 85 eur od 10. 02. 2014 do zaplatenia. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne ust. § 261 ods. 3 písm. d), § 273 ods. 1, § 497, § 503 ods. 2, 3 Obchodného zákonníka, § 2 písm. a), § 4 ods. 1 zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona SNR č. 71/1986 o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov, s použitím § 25 ods. 1 zákona NR SR č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 53 ods. 1, 2, § 54 ods. 1, 2, § 488 Občianskeho zákonníka a vecne nedôvodnosťou podanej žaloby, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia aj zmluvne dohodnutých úrokov z úveru za čas po predčasnom zosplatnení úveru (12, 90 % ročne z istiny 1. 894, 08 eur od 10. 02. 2014 do zaplatenia s poukazom na ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít (v zmysle čl. 2 ods. 2 C. s. p.), a na uznesenie ÚS SR IV. ÚS 476/2012 - 14 zo dňa 18. 09. 2012. Uviedol, že podstata sťažnosti vedenej na ÚS SR v označenej veci spočívala v tvrdení o nesprávnej interpretácii a aplikácii platnej a účinnej právnej úpravy súdom prvej inštancie (podľa rozsudku Okresného súdu Prešov, sp. zn. 29C/131/2001 - 127 /správne číslo konania, pozn. odvolacieho súdu/ zo dňa 12. 06. 2012 z ustanovenia § 502 a § 503 Obchodného zákonníka vyplýva, že dlžník je povinný na základe zmluvy o úvere platiť úrok v dojednanej výške od doby poskytnutia peňažných prostriedkov až do doby určenej zmluvou, ako lehota splatnosti úveru s tým, že z odôvodnenia rozsudku NS SR R 59/1998 vyplýva, že veriteľovi patria dohodnuté zmluvné úroky z poskytnutých prostriedkov iba do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť iba úroky z omeškania) a odvolacím súdom (podľa rozsudku KS Prešov, sp. zn. 1Co/30/2011 - 145 /číslo konania, pozn. odvolacieho súdu) zo dňa 30. 05. 2012, ktorým bol

potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie. Uviedol, že z ustálenej súdnej praxe - uznesenie NS SR, sp. zn. 4 Obo 143/98 vyplýva, že dohodnuté zmluvné úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok a od splatnosti je dlžník v omeškani a musí platiť úroky z omeškania) s tým, že záver NS SR je logický, pretože v opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu, a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi, keď úroky z úveru v čase po splatnosti celého úveru nie je možné priznať pokiaľ tu nastupuje režim platenia úrokov z omeškania, ako vyplýva z uznesenia NS SR sp. zn. 4 Obo 143/98/, ktorú sťažnosť ÚS SR odmietol so záverom, že nezistil existenciu takých skutočností, ktoré by nasvedčovali tomu, že by namietané rozhodnutie krajského súdu bolo možné považovať za svojvoľné, alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na súdnu ochranu a výklad odvolacieho súdu k danej problematike považoval za ústavne akceptovateľný. Poukázal na skutočnosť, že nakoľko žalobca v žalobe a ani v písomnom podaní zo dňa 05. 04. 2018 neuviedol také skutkové a právne osobitosti prípadu, pre ktoré by mal nárok na zaplatenie zmluvných úrokov z úveru za čas po predčasnom zosplatnení úveru rozhodnúť inak, žalobu zamietol, nakoľko rozhodnutia všeobecných súdov 1. a 2. stupňa a ich právne posúdenie obdobnej veci, na ktoré sa žalobca odvolával, za skutkové a právne osobitosti prípadu, pre ktoré by mal žalobu posúdiť inak, nebolo možné považovať. Súd prvej inštancie v dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že platobný rozkaz zo dňa 25. 07. 2018, č. k. 4C/9/2016 - 47, ktorým uložil žalovanej povinnosť do 15 dní odo dňa doručenia platobného rozkazu zaplatiť žalobcovi sumu 1. 875, 82 eur, úrok vo výške 99, 85 eur, úrok z omeškania vo výške 1, 86 eur a úrok z omeškania vo výške 8 % ročne z istiny 1. 894, 08 eur a z úrokov 99, 85 eur od 10. 02. 2014 do zaplatenia, nadobudol právoplatnosť dňa 09. 11. 2018 a predmetom konania tak zostal nárok žalobcu na zaplatenie (riadneho, zmluvného) úroku vo výške 12, 90 % ročne z istiny 1. 894, 08 eur od 10. 02. 2014 do zaplatenia s tým, že z listinných dôkazov mal preukázané, že žalobca dňa 02. 11. 2012 ako veriteľ uzavrel so žalovanou, ako dlžníkom, úverovú zmluvu Č. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX, ktorou sa zaviazal poskytnúť žalovanej bezúčelový úver/splatenie záväzkov klienta vo výške 2. 000 eur na v zmluve označený účet a žalovaná sa zaviazala splatiť poskytnutý úver s dohodnutým fixným úrokom vo výške 12, 90 % ročne v 120 - tich mesačných anuitných splátkach po 29, 78 eur mesačne, počnúc 15. 11. 2012, vždy 15. deň v kalendárnom mesiaci. Uviedol, že konečná splatnosť úveru je v zmluve uvedená dátumom 17. 10. 2022, výška RPMN 15, 82 % hodnota priemernej RPMN ku dňu podpisu zmluvy vo výške 19, 08 % a celková suma, ktorú musí klient zaplatiť /súčet výšky úveru a celkových nákladov klienta, spojených s úverom/ sumou 3. 812, 40 eur, keď zmluva obsahovala aj uvedenie čísla úverového účtu, na ktorý mal byť úver z inkasného účtu žalovanej splácaný s tým, že v bode 4.1. zmluvy (následky porušenia povinností) si strany dohodli právo veriteľa na zaplatenie úroku z omeškania vo výške 8 % ročne z nesplatennej anuitnej splátky až do jej zaplatenia a v bode 4.2.1. zmluvy (následky porušenia povinností) si strany dohodli právo veriteľa v prípade porušenia alebo nesplnenia akéhokoľvek záväzku, vyplývajúceho z úverovej zmluvy, žiadať predčasné splatenie zostatku úveru s príslušenstvom za podmienok, uvedených v úverovej zmluve a VOP. Poukázal na skutočnosť, že výpis z úverového účtu, preukazujúci poskytnutie dohodnutého úveru žalovanej síce žalobca v konaní nepredložil, avšak žalovaná skutočnosť poskytnutia úveru nesporeovala s tým, že podľa „druhej upomienky“ zo dňa 19. 11. 2013, žalobca evidoval ku dňu 19. 11. 2013 omeškané splátky spolu vo výške 113, 22 eur, na ktorých zaplatenie žalovanú vyzval do 24. 11. 2013 s upozornením na možnosť požadovať jednorazové splatenie celej dlžnej sumy a písomnou výzvou zo dňa 15. 01. 2014 žalobca oznámil žalovanej rozhodnutie o predčasnej splatnosti celého úveru zo zmluvy o úvere Č. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX zo dňa 02. 11. 2012 a vyzval ju jednorazovo zaplatiť celú zostávajúcu sumu úveru vo výške 2. 045, 89 eur a poplatok za túto výzvu vo výške 30 eur, v lehote do 06. 02. 2014. Výrok, ktorým rozhodol o nároku na náhradu trov konania odôvodnil právne ust. § 255 ods. 1 C. s. p. a vecne úspechom žalovanej v konaní, ktorej však žiadne trovy v konaní nevznikli, a preto v súlade s čl. 17 základných princípov Civilného sporového poriadku, zakotvujúcim procesnú ekonomiu, jej náhradu trov konania nepriznal (uznesenie NS SR z 28. 02. 2018, sp. zn. 7Cdo 14/2018).

2.

Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie z dôvodu, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil (§ 365 ods. 1 písm. h/ C. s. p.) a navrhol ho zmeniť a jeho nároku vyhovieť v celom rozsahu a priznať náhradu trov odvolacieho konania vo výške zaplateného súdneho poplatku za odvolanie. Uviedol, že popri absencii právnych noriem obmedzujúcich nárok veriteľa existuje množstvo zákonných ustanovení, z ktorých priamo, resp. výkladom alebo cez analógiu legis vyplýva záver, že nárok veriteľa na dohodnutý (zmluvný) úrok nie je viazaný (obmedzený) na zosplatnenie dlhu,

ale na vrátenie v rámci úveru poskytnutých peňažných prostriedkov s tým, že ust. § 497 Obchodného zákonníka jednoznačne nadväzuje na povinnosť dlžníka platiť úroky na vrátenie prostriedkov (§ 502 ods. 1, § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka), keď dané ustanovenia explicitne vymedzujú iba moment, od ktorého je dlžník povinný platiť úroky a nie moment, do ktorého táto povinnosť trvá a zároveň spája povinnosť platenia úrokov s obdobím skutočnej držby požičaných peňažných prostriedkov. Poukázal na ust. § 13 ods. 3 zák. č. 129/2010 Z. z., ktorý upravuje nárok veriteľa na zmluvný úrok pre prípad odstúpenia od zmluvy zo strany dlžníka - spotrebiteľa s tým, že ak zákon č. 129/2010 Z. z. spotrebiteľovi ukladá povinnosť pri odstúpení zaplatiť zmluvne dohodnuté úroky až do dňa splatenia istiny, musí mať tomu zodpovedajúce právo na zmluvne dohodnuté úroky po zosplatnení aj veriteľ, keď obsahom záväzku dlžníka nie je vrátiť len poskytnuté peňažné prostriedky, ale aj (zmluvné) úroky, ktoré nemožno stotožňovať so (zákonnými) úrokmi z omeškania. Uviedol, že návrh zákona z roku 2013, ktorým sa mal meniť a dopĺňať zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (obsahoval pod č. 5. ustanovenie, ktorým sa navrhovalo nasledujúce doplnenie Občianskeho zákonníka, § 53 ods. 9 sa na konci pripája táto veta: „Úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565“, avšak rozhodujúcou skutočnosťou je, že táto navrhovaná zmena nebola nikdy legislatívne prijatá a zákon č. 106/2014 Z. z. ani žiadna iná zákonná novelizácia takéto ani obdobné ustanovenie odopierajúce veriteľovi nárok na zmluvné úroky po zosplatnení dlhu neobsahuje a fakt, že uvedený návrh nikdy nebol prijatý vo forme zákona len dokazuje, že zákonodarca nikdy predmetný nárok veriteľa na zmluvne dohodnutý úrok po zosplatnení dlhu neobmedzil, čo jednoznačne potvrdzuje jeho dôvodnosť. Žalobca vo svojom odvolaní poukázal na rozsudky Krajského súdu v Bratislave zo dňa 29. 05. 2018, sp. zn. 3Co/108/2017, sp. zn. 8Co/138/2017, rozhodnutie Krajského súdu v Žiline zo dňa 31. 01. 2017, č. k. 11Co/12/2017 - 90, rozsudky Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 43Co/23/2017, sp. zn. 43Co/7/2018 a iné, v ktorých sa odvolací súd nestotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie, ktorý s odvolaním sa na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky R 59/98, ktorým je uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4 Obo 143/98 aplikoval na prejednanú vec a rozhodol o zamietnutí úrokov z úveru s tým, že aplikovať ho na danú vec bolo možné, avšak s výkladom, že pokiaľ žalobca ako veriteľ odstúpil od zmluvy o úvere tým, že vyhlásil jej predčasnú splatnosť preto, že dlžník nesplácal úver riadne a včas, a teda od zmluvy odstúpil, má právo na účtovanie úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania označovaných ako tzv. sankčné úroky v zákonnej alebo v dohodnutej výške s poukazom na § 369 Obchodného zákonníka až do splatenia celej poskytnutej sumy, vrátane úrokov z úveru, pretože tieto sú súčasťou peňažného záväzku dlžníka s tým, že s poukazom na obsah rozhodnutia R 59/1998 nie je preto možné dospieť k názoru, že Najvyšší súd SR jednoznačne vyslovil, že veriteľ, má nárok na úroky z peňažných prostriedkov iba do splatnosti dlhu, keďže o takomto nároku nerozhodoval ani okresný súd a ani Najvyšší súd SR, ktorého rozhodnutie vychádzalo z právneho stavu v čase, keď výška úrokov z omeškania nebola zákonom limitovaná. Žalobca vo svojom odvolaní od citoval odôvodnenie rozhodnutí Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 27. 02. 2018, sp. zn. 43C/23/2017, sp. zn. 43Co/7/2018 zo dňa 16. 08. 2018 a 43Co/21/2018 zo dňa 27. 09. 2018 týkajúce sa dohodnutých úrokov a úrokov z omeškania a uviedol, že či už oznámenie žalobcu, že sa celý úver stal splatný alebo odstúpenie od zmluvy nevylučujú, aby bol dlžník pri omeškaní s vrátením úveru povinný platiť ako úroky z úveru, ktoré predstavujú cenu - odplatu za prenechanie peňažných prostriedkov na ich používanie (nie odplatu podľa § 499 Obchodného zákonníka) za dohodnutie záväzku poskytnúť úver, tak aj úroky z omeškania, ktoré sú sankciou za porušenie povinností, t. j. za nezaplatenie dlhu riadne a včas, pričom zatiaľ čo povinnosť dlžníka zaplatiť veriteľovi zmluvné úroky vzniká zo záväzku v zmluve, povinnosť platiť úroky z omeškania vyplýva bez ďalšieho zo zákona ako dôsledok omeškania so splnením dlhu a aj keď dlžník nie je v omeškaní s plnením dlhu, môže veriteľ požadovať zmluvné úroky a úroky z omeškania pri omeškaní dlžníka aj pri pôžičke s tým, že dohodnuté úroky a úroky z omeškania sú príslušenstvom pohľadávky aj v prípade spotrebiteľského vzťahu, a to podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka, majú však iný právny dôvod a veriteľ ich môže požadovať popri sebe (rozsudky NS ČR z 25. 09. 2003, sp. zn. 33 Odo 518/2003, z 27. 06. 2007, sp. zn. 33 Odo 657/2005, a z 24. 07. 2014, sp. zn. 33 Cdo 1401/2014). Uviedol, že nakoľko je v prejednáwanej veci titulom, na základe ktorého si uplatňoval svoje právo spotrebiteľská zmluva, ktorá je regulovaná osobitnou úpravou a zmluvné podmienky dojednané v zmluve o úvere uzatvorenej predovšetkým podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa, je treba pri absencii inak prejavenej vôle v zmluve o úvere vychádzať z toho, že veriteľ má popri dojednaných zmluvných úrokoch ako úrokov z úveru nárok v prípade, že s vrátením úverových prostriedkov vrátane úrokov z úveru mešká, na zaplatenie úrokov z omeškania, pokiaľ bola ich výška zmluvne dohodnutá v dohodnutej výške, inak vo výške stanovenej zákonom (§ 9 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z. z. zmluva o spotrebiteľskom úvere musí byť písomná, na rozdiel od zmluvy o

úvere, ktorá písomná byť nemusí). Poukázal na skutočnosť, že rozhodovacia prax a aj právna literatúra je jednotná v tom, že úroky dohodnuté pri poskytnutí peňažnej pôžičky alebo úveru predstavujú odmenu za používanie požičanej istiny a pokiaľ sú dohodnuté úroky odmenou za používanie istiny, úroky z omeškania predstavujú zákonnú sankciu za omeškania s platením istiny a na rozdiel od dohodnutého úroku ich môže veriteľ požadovať, aj keby neboli zmluvne dohodnuté tak, ako vyplýva z ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Žalobca vo svojom odvolaní od citoval odôvodnenie rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. (správne spisová značka, pozn. odvolacieho súdu) zo dňa 19. 06. 2018, zo dňa 07. 12. 2017, č. (číslo konania, pozn. odvolacieho súdu) 8Co/193/2017 - 88, zo dňa 30. 11. 2017, č. 7Co/366/2017 - 84, zo dňa 11. 12. 2018, č. k. 12Co/4/2018 (spisová značka), a ďalšie, ktorých obsah považuje odvolací súd za nadbytočné v tomto rozhodnutí uvádzať a zároveň poukázal na odlišné stanovisko podpredsedu Ústavného súdu Slovenskej republiky v náleze zo dňa 24. 10. 2013, sp. zn. I. ÚS 547/2012.

3.

Žalovaná, ktorej bolo odvolanie žalobcu doručené do vlastných rúk dňa 14. 03. 2019, sa k nemu nevyjadrila.

4.

Odvolací súd preskúmal vec viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania podľa § 379 a § 378 ods. 1 C. s. p. (zák. č. 160/2015 Z. z. účinný od 01. 07. 2016, Civilný sporový poriadok), túto prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania, keďže nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie a nevyžadoval to dôležitý verejný záujem a rozsudok verejne vyhlásil dňa 30. mája 2019 podľa § 378 ods. 1 v spojení s § 219 ods. 3 C. s. p., pričom o termíne verejného vyhlásenia rozsudku boli strany sporu upovedomené zákonným spôsobom.

5.

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým žalobu žalobcu zamietol potvrdil, pretože je vecne správny, nakoľko súd prvej inštancie vo veci samej riadne zistil skutkový stav, keď vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností z hľadiska posúdenia opodstatnenosti žaloby, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil (§ 191 ods. 1 C. s. p.) a na ich základe dospel k správny skutkový a právny záverom, ktoré v napadnutom rozhodnutí aj náležite odôvodnil (§ 220 ods. 2 C. s. p.).

6.

K tvrdeniu žalobcu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci odvolací súd uvádza, že právny posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právny posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo, ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo, ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. V posudzovanej veci s odvolaním sa na obsah už uvedeného odôvodnenia, odvolací súd považuje skutkové zistenia súdu prvej inštancie za úplné a ich právne posúdenie súdom prvej inštancie za správne.

7.

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so správny právny záverom súdu prvej inštancie, ktorý nárok žalobcu na zaplatenie zmluvného úroku vo výške 12, 90 % ročne zo sumy 1. 894, 08 eur od 10. 02. 2014 do zaplatenia napadnutým rozsudkom zamietol z dôvodu, že žalobcovi patrí iba úrok do splatnosti dlhu a nakoľko žalobca v posudzovanej veci zosplatnil úver žalovanej dňa 06. 02. 2014, zmluvný úrok už žalobcovi po zosplatnení úveru nepatrí.

8.

Na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd uvádza, že úrok predstavuje cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk a práve absentujúci zisk pokrýva veriteľovi úrok splácaný spolu v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku.

9.

Odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že aplikačná prax súdov sa otázkou priznania úrokov za úver po splatnosti pohľadávky, a teda popri úrokoch z omeškania, či iných sankciách už zaoberala, napr. aj v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4 Obo 143/98, na ktoré poukázal v odôvodnení rozsudku aj súd prvej inštancie, v ktorom konštatoval, „že dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok), keď od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania (§ 369 Obchodného zákonníka) s tým, že v rozsudkoch súdov sa zmluvné dojednanie povinnosti platiť úroky popri úrokoch z omeškania označilo za obchádzanie zákonného pravidla zakotveného v § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka o administratívnom strope úrokov z omeškania (napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 6Co/182/2011).

10.

Je nutné uviesť, že existujú však aj odlišné názory, podľa ktorých dispozitívna norma neobmedzuje dobu na poskytnutie finančných prostriedkov a kým úroky z omeškania sú sankciou, tak úroky sú odmenou za užívanie si peňazí, a preto ich treba platiť až do ich vrátenia (napr. rozsudok NS ČR zo dňa 27. 06. 2007, sp. zn. 33Odo 657/2005), avšak zásadný posun v prejednávanej otázke predstavuje v spotrebiteľských právnych veciach judikatúra Súdneho dvora Európskej únie.

11.

Súdny dvor výkladom smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách stanovil zásadné pravidlo pre kvalifikáciu zmluvnej podmienky za nekalú, ak sa odkláňa od dispozitívnych noriem zákona v neprospech spotrebiteľa (napr. C-415/11, AZIZ), keď „Článok 3 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že pojem „značná nerovnováha“ ku škode spotrebiteľa treba posúdiť na základe analýzy vnútroštátnych právnych predpisov uplatňovaných v prípade absencie dohody medzi zmluvnými stranami s cieľom posúdiť, či a prípadne v akej miere, je právne postavenie spotrebiteľa vyplývajúce zo zmluvy nevýhodnejšie, než právne postavenie zakotvené v platnom vnútroštátnom práve. ... na účely určenia, či dôjde k nerovnováhe „napriek požiadavke dôvery (dobrej viery - neoficiálny preklad)“, treba preveriť, či predajca alebo dodávateľ, ktorý zaobchádza so spotrebiteľom čestne a rovnocenne, mohol rozumne očakávať, že by tento spotrebiteľ súhlasil s dotknutou podmienkou po individuálnom dojednaní“.

12.

Zákonodarca opakovane pristúpil k regulácii úverových vzťahov a oficiálne sa kritizuje nadmerný nárast zadĺženia obyvateľstva z úverových vzťahov, keď z dôvodovej správy k novele nar. vl. SR č. 87/1995 Z. z., vykonanej nar. vl. č. 586/2008 Z. z. vyplýva, že „Cieľom predkladaného návrhu je docieľiť vyváženú právnu úpravu v oblasti sankcií, a tak zamedziť jednej z foriem úžerných praktík v spotrebiteľských veciach. Reaguje sa na sofistikovanejšie a oveľa nebezpečnejšie úžerné praktiky, pri ktorých sa síce nedojednávajú vysoký úrok za poskytnutie peňažných prostriedkov, ale cez množstvo zmluvných pokút a iných sankcií sa ospravedlňuje neprimeraný nárast výšky pohľadávky. Podľa článku 8 Smernice Rady 93/13/EHS z 05. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, môžu štáty prijať prísnejšie opatrenia za účelom zabezpečenia maximálneho stupňa ochrany spotrebiteľa. Navrhovaná právna úprava bez ujmy pre dodávateľa zabezpečuje jednoduchšie, ale predovšetkým jednotnejšie pravidlá pri sankciách spojených s porušením záväzku spotrebiteľa, keď spotrebiteľské vzťahy nesmú byť zdrojom neprimeraných ziskov...“.

13.

Je nepochybné, že za úver možno dohodnúť úroky a možno dohodnúť aj obdobie na užívanie finančných prostriedkov (úverové obdobie). Zákon teda umožňuje dodávateľovi na určitú dobu (do splatnosti), podľa

jeho predstáv, poskytnúť úver a vypýtať si za to dohodnuté úroky. Od začiatku sa prirodzene sledujú úroky na dohodnutú dobu, ktorej koniec završuje tzv. splatnosť úveru. Zo zákonom stanovených dôvodov (napr. nesplácanie úveru) má dodávateľ tiež právo splatnosť posunúť, avšak niet zákonného kogentného pravidla, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť úroky popri úrokoch z omeškania. Ak úver nie je splatený po splatnosti, zákon priznáva za zdržiavanie finančných prostriedkov sankcie, či už zákonné (úroky z omeškania s kogentne stanoveným limitom) alebo zmluvné (napr. zmluvná pokuta) s tým, že uvedenej dispozície zákona sa evidentne dotýka dohoda o úrokoch po splatnosti, popri ďalších úrokoch za omeškание a ďalších sankciách, pričom ak evidentne táto dohodnutá konštrukcia indikuje neprímeraný nárast dlhu, zákonite nastupuje otázka povinnosti vykonania súdnej kontroly prijateľnosti takejto dohody (úrokov popri úrokoch z omeškania a ďalších sankciách).

14.

Podľa názoru odvolacieho súdu je nesporné, že taký odklon od dispozície právnej normy, ktorý sleduje úroky popri úrokoch z omeškania, či iných sankciách, je v neprospech žalovaného. Ak by takejto dohody nebolo, zákon by umožňoval žalobcovi uplatniť po splatnosti sankcie úroky z omeškania pri pomerne novom pravidle o administratívnom strope na celkové sankcie zakotvenom v § 3a nar. vlády 87/1995 Z. z., „Ak je predmetom spotrebiteľskej zmluvy poskytnutie peňažných prostriedkov spotrebiteľovi, sankcie za omeškание spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov nesmú spolu prevýšiť priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov naposledy zverejnenú podľa osobitného predpisu pred vznikom omeškania o viac ako 10 percentuálnych bodov ročne a súčasne nesmú prevýšiť trojnásobok úrokov z omeškania podľa tohto nariadenia vlády; za rozhodujúcu sa považuje ročná percentuálna miera nákladov pre obdobný typ spotrebiteľského úveru. Za sankcie podľa odseku 1 sa považujú úroky z omeškania, zmluvné pokuty a akékoľvek iné plnenia za omeškание spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov. Ak sankcie podľa odseku 1 dosiahnu výšku poskytnutých peňažných prostriedkov, následné sankcie za omeškание spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov nesmú prevýšiť úroky z omeškania podľa tohto nariadenia vlády.“

15.

Je evidentné, že úroky popri úrokoch z omeškania, sú nielen odklonom od zákona v neprospech žalovanej, ale vo svojich dôsledkoch odporujú aj kogentnému zákonnému pravidlu. Uplatnený úrok 12, 90 % p. a. prevyšuje úrok z omeškania a problematická klauzula o úrokoch popri úrokoch z omeškania (po splatnosti) prima facie potenciálne umožňuje navýšenie dlhu nad výšku poskytnutého úveru v rozpore s ust. § 3a ods. 3 nar. vl. č. 87/1995 Z. z., pričom od každého veriteľa konajúceho s odbornou starostlivosťou sa očakáva, že cenu za úver zjednáva na úverové obdobie do splatnosti pohľadávky, a preto aj práve cena za úver za úverové obdobie do splatnosti úveru vyjadruje cenu úveru a je teda pojmovo jednoznačne odlišiteľná od sankcií za omeškание s plnením dlhu spotrebiteľa, pričom v prípade omeškania, nie inštitútu ceny úveru, ale inštitúty rôznych sankcií za neplnenie povinností, riešia krízu spojenú s omeškáním.

16.

V prejednávanej veci je nesporné, že žalobca sa dovoľáva nárokov na odplatné úroky, ktoré by mu patrili v prípade, ak by bol zachovaný stav zákonnej domnienky, a teda trvanie záväzku zo spotrebiteľskej zmluvy za stavu, že veriteľ aj spotrebiteľ budú plniť podľa podmienok a v termínoch dohodnutých v zmluve, nakoľko však tento stav netrvá, je zrejmé, že došlo k zmene záväzku, ktorá bola privedená omeškáním spotrebiteľa a súčasne predčasným zosplatením úveru zo strany veriteľa, pričom zmena záväzku logicky prináša aj zmenu pomerov plnenia a aktivuje režim omeškania v spojení s využitím práva podľa a za podmienok § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti je však potrebné rovnako uviesť, že k predčasnemu zosplateniu záväzku spotrebiteľa došlo konaním veriteľa, a teda, bol to veriteľ, ktorý v súvislosti so zmenou (obsahu) záväzku určil aj režim ďalšieho plnenia záväzku svojím jednostranným adresovaným právnym úkonom. Okrem skutočnosti, že pri plnení záväzku je potrebné za každých okolností vychádzať zo stabilizovaných podstatných náležitostí zmluvy, ktoré sprevádzajú celú existenciu a trvanie záväzku, a to až do času zmeny (obsahu) záväzku, ktorá predstavuje prekonanie dojednaných podmienok postupného splácania záväzku, považuje odvolací súd za potrebné na doplnenie odôvodnenia prvoinštančného súdu doplniť argumentáciu týkajúcu sa inštitútu predčasného zosplatenia úveru a jeho právny režim.

17.

Predčasné zosplatenie úveru predstavuje vo svojej povahe jednostranný sankčný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorazové, okamžité vrátenie celej požičanej istiny z čoho vyplýva, že rozdiel stavu výhody splátok a stavu jednorazového zosplatenia úveru spočíva v tom, že veriteľ nemá nárok a spotrebiteľ nemá povinnosť vrátiť celú požičanú sumu naraz. Splácanie úveru v splátkach teda na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach) vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania, patrí veriteľovi úrok, pričom jednorazovým zosplatením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa, ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatením úveru s tým, že s protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškaní s vrátením požičanej sumy. Naopak s protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis, a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy. Je nutné zároveň uviesť, že úroky za poskytnutie úveru sa na rozdiel od odplaty za akúkoľvek inú odplatnú službu či kúpu tovaru odlišujú tým, že plynutím času narastajú (cena za poskytnutú službu narastá). Dohoda o platení úrokov za úver aj po splatnosti spôsobuje, že takéto úroky v skutočnosti navyšujú cenu za užívanie finančných prostriedkov za obdobie do dohodnutej alebo predčasne vyvolanej doby splatnosti a zneisťujú sankčný mechanizmus úrokov z omeškania, čím dochádza k obchádzaniu inštitútu iného plnenia na účely aplikácie § 3a ods. 2 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka.

18.

Z uvedených dôvodov dohoda, podľa ktorej má spotrebiteľ popri úrokoch z omeškania, prípadne ďalších sankciách platiť po splatnosti pohľadávky aj úroky za poskytnutie úveru do splatenia úveru spôsobuje značnú nerovnováhu ku škode spotrebiteľa, predstavuje značné zhoršenie postavenia spotrebiteľa oproti zákonnému pravidlu, ktoré chráni spotrebiteľa v úverových vzťahoch pred nadmerným navýšením dlhu oproti výške úveru.

19.

Odvolací súd už uviedol vyššie, že niet kogentnej úpravy o úrokoch popri úrokoch z omeškania. Zákon reguluje úroky za úver bez časovej úpravy, a preto dohoda o takýchto úrokoch je odklonom od dispoziívnej úpravy a je nielen v neprospech spotrebiteľa, ale vyvoláva hrubú nerovnováhu v neprospech slabšej zmluvnej strany a zároveň sa takáto dohoda dostáva do rozporu aj s ustanovením § 3a nar. vl. č. 87/1995 Z. z.

20.

K argumentácii žalobcu v podanom odvolaní poukazujúceho na kogentnú povahu ustanovenia § 497 Obchodného zákonníka s tým, že obsahom záväzku dlžníka nie je vrátiť iba poskytnuté peňažné prostriedky, ale aj úroky, ktoré nemožno stotožňovať s úrokmi z omeškania, keď úrok z úveru je nárokom, na ktorý nemá vplyv omeškanie dlžníka sa už správne právne vyjadril súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku tak, že žalobcovi nebolo odopreté právo na priznanie úrokov za úver od jeho poskytnutia napadnutým rozsudkom, ale nároku na zaplatenie úroku po zosplatení úveru s tým, že žalobca má cenu (odplatu) za úver právoplatne priznanú (žalovaná odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie nepodala) a mohol si ju už začať aj vymáhať.

21.

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil so správnym právnym záverom súdu prvej inštancie uvedeným v odôvodnení napadnutého rozsudku, spĺňajúceho všetky požiadavky ust. § 220 ods. 2 C. s. p., v ktorom sa aj správne argumentačne vysporiadal so skutkovým stavom i právnym posúdením, z dôvodu ktorého sa odvolací súd obmedzil na konštatovanie správnosti dôvodov rozsudku a ako vecne správny ho potvrdil podľa § 387 ods. 1 a 2 C. s. p.

22.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 262 ods. 2 C. s. p. tak, že žalovanej úspešnej v odvolacom konaní priznal nárok na náhradu trov konania v plnej výške s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

23.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 veta druhá C. s. p. v spojení s § 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 C. s. p.).

(1) Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C. s. p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 C. s. p.).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 C. s. p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C. s. p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C. s. p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C. s. p.).